

BRANDSMART: LEKTION 1: SKUMFIDUSNOIA

DEL 1 DILLEMA: HVAD SKAL VI TÆNDE MED?

EXT. SOMMERDAG I FORSTADSHAVE.

	<p>Vi ser titelbillede kom fra, og fade ud.</p>
	<p>MARTHA: Heejjj! Jeg hedder Martha og det' Charlie.</p> <p>CHARLIE: Hey.</p> <p>MARTHA: Vi går i 7.b, og sammen med Thomas, som er brandmand, skal vi sammen lære lidt om ild, så vi kan blive brandsmarte og kloge på det med sikkerhed.</p>
	<p>CHARLIE: Ja, for ild kan både være farligt, men også ret smart. Så er I klar? Vi har faktisk brug for jeres hjælp allerede nu. "Vi holder nemlig sommerfest", og vi har meldt os til at lave bål, så vi kan grille skumfiduser.</p> <p>MARTHA: Me-en så var det vi opdagede, at vi ik' har flere tændstikker.</p>
	<p>MARTHA fortsætter: Ahh selvfølgelig, min far, at glemme at købe nye. Anyway, derfor har vi brug for jeres hjælp.</p> <p>CHARLIE: Vi har fundet det her tændstål og en lup.</p> <p>MARTHA: Hvad? Altså har du tænkt dig bare at se brændet mega tæt på eller...?</p> <p>CHARLIE: Neeej, men jeg har set på film, at man kan tænde ild med det, måske virker det også i virkeligheden.</p>

	<p>MARTHA: mmm-okay, (Henvender sig til kameraet) lad os høre, hvad I tror?</p> <p>CHARLIE: Tændstål eller lup, hvad skal vi tænde bålet med?</p>
--	---

KLASSEN VÆLGER A) TÆNDSTÅL:

	<p>MARTHA: Okay lad os prøve tændstålet!</p>
	<p>MARTHA tager tændstålet, og slår gnister ned på stykke avis i bålet.</p> <p>CHARLIE puster ind i bålet, og der udvikler sig flammer og bålet starter.</p>
	<p>De giver hinanden en highfive.</p>
	<p>Vi klipper over til THOMAS (På brandskolen. Vi klipper også til dækbilleder af Charlie som bruger tændstål.</p> <p>THOMAS: Ja, klogt valg. Tændstål er nemlig lavet til at tænde et bål med. Når man bruger et tændstål, så stryger man hårdt imod stålet, så der opstår varme gnister. Det er en kontrolleret måde at tænde ild på, og det er smart at have tændstål med, hvis man fx er på telttur, og skal tænde bål om aftenen. Men husk, altid kun at lave bål på rigtige bålpladser, der er lavet til. Hvor der er god afstand til træer, græs og buske omkring for</p>

	<p>varmen alene kan antænde ting i nærheden - en god huskeregel er, hvis det er for varmt til du kan holde din hånd der, så kan varmen antænde ting omkring bålet. Vind har også stor betydning og vi anbefaler ikke man tænder bål når det blæser. Det gælder både ude i naturen og hjemme i haven.</p>
--	--

KLASSEN VÆLGER B) FORSTØRRELSESGLAS:

	<p>CHARLIE: Fedt, jeg vidste, I var med på luppen!</p> <p>MARTHA: Okay, lad os prøve.</p> <p>CHARLIE: Jeg tror, man gør sådan her...</p>
	<p>CHARLIE knæler foran bålet, og får vinklet solens stråler ind i luppen og ned på avispapiret i bålet. Vi speeder tiden op ind til, der pludselig kommer røg fra bålet. CHARLIE og MARTHA puster ind i bålet, og det begynder at brænde.</p>
	<p>MARTHA OG CHARLIE: WUH! Sejt</p>
	<p>Vi klipper over til THOMAS.</p> <p>THOMAS: I valgte luppen - og det kan sagtens være et brugbart redskab til at tænde op i et bål. Solens stråler er fulde af energi. Med en lup kan vi samle lyset, altså energien, på et meget lille område.</p>

Så med en lup kan vi altså koncentrere solens energi så meget, at vi starter en flamme i et tørt og brandbart materiale - ligesom MARTHA og CHARLIE lige har gjort. Det tager nok lidt længere tid end med tændstålet, men det virker!

Husk altid kun at lave bål på rigtige bålpladser, der er lavet til. Hvor der er god afstand til træer, græs og buske omkring for varmen alene kan antænde ting i nærheden - en god huskeregel er, hvis det er for varmt til du kan holde din hånd der, så kan varmen antænde ting omkring bålet. Vind har også stor betydning og vi anbefaler ikke man tænder bål når det blæser. Det gælder både ude i naturen og hjemme i haven.

DEL 2 DILEMMA: VI MANGLER BRÆNDE

Bålet knitrer, og er klar til skumfiduser, men MARTHA kigger i brændekurven og opdager, at den er tom.

CHARLIE: Hey MARTHA, det går megagodt med bålet, men jeg tror, vi skal have noget mere brænde.

MARHA: Okay, øh kan vi ikke bare hente noget fra brændeskuret/brændestabelen?

CHARLIE: No way! Det er alt for langt væk! Kan vi ik' bare tage det der haveaffald i spanden og hælde på? Det skal alligevel smides ud, og det brænder sikkert vildt godt med alle de små blade.

MARTHA: Det ved jeg ikke, om er en go' idé. Måske er det bedre med brændet... Hvad siger I? (henvendt til kamera) Skal vi slæbe brænde fra skuret...

CHARLIE: ... eller skal vi tage det der haveaffald i spanden der, seriøst, er LIGE der? Megalet.

KLASSEN VÆLGER A) HAVEAFFALD:

CHARLIE: Yes mand! Så behøver jeg ikke at gå så langt.

MARTHA, tøvende: Okay, lad os prøve...

CHARLIE tager fat i spanden. Vi hører en *wrong answer* lyd og klipper til THOMAS på brandteknisk anlæg.

THOMAS: I valgte haveaffald. Det er faktisk ulovligt at brænde haveaffald af. Det gælder også træ, som I har brug til at bygge med fx fra et gammelt køkken dine forældre har taget ned. Det er behandlet og kan danne farlig røg. Man må heller ikke brænde plastik af. Faktisk skal man kun bruge rigtig brænde (rent og tørt træ). Så er man sikker på, at røgen er giftig (røg fra fx byggematerialer er bare også rigtig dårligt for miljøet). Og så må heller **aldrig** bruge nogle former for tændvæske på et bål, da det meget hurtigt kan gå galt og ende i en voldsom ulykke.

Gå tilbage og prøv igen. Nu er I blevet klogere på, hvad der kan bruges som brænde på bålet.

KLASSEN VÆLGER B) BRÆNDE:

MARTHA: Kom så CHARLIE! Vi kan sagtens hente det brænde.

CHARLIE: OKAY!

CHARLIE: Okay det var ik' så slemt. Det var nok os' bedre end haveaffaldet, tror jeg...

THOMAS: Ja, perfekt. Tørt brænde er altid en god idé at bruge på et bål. Det brænder på en rolig og forudsigelig måde uden at udlede giftige stoffer. Selvom bålrøg stadig kan svie lidt i øjne, så er det her den rigtige og sikre måde at holde bålet ved lige.

DEL 3 DILEMMA: BÅLET SKAL SLUKKES

Det er senere på dagen, de andre fra klassen er blevet hentet, og bålet er næsten gået ud. MARTHAS FAR (eller muligvis brandmanden) går og rydder op efter klassefesten.

MARTHAS FAR: Unger, I skal huske at slukke bålet. Ved I, hvordan I skal gøre?

CHARLIE og MARTHA kigger på hinanden. Er stille lidt. Siger så i munden på hinanden.

CHARLIE: Øh ja vi skal bare komme jord på.

MARTHA: Vi hælder da bare vand over det.

De griner, og kigger i stedet ind i kameraet.

CHARLIE: Okay, hvad tror I, er bedst til at slukke bålet? Jord eller vand?

KLASSEN VÆLGER A) VAND:

MARTHA: Okay I har valgt vand. Lad os prøve.

CHARLIE: Det ser ud til at virke rimelig godt.

CHARLIE holder hænderne ned ved det slukkede bål.

CHARLIE: Yes, det er helt koldt nu.

MARTHA: Fedt! Godt arbejde
(henvendt til kameraet)

THOMAS: Det var den helt rigtige beslutning at komme vand på bålet. Vand er smart til at slukke ild med. Vandet sænker temperaturen så meget, at både ilden og gløderne ikke kan brænde. Når temperaturen er lav, sikrer I også, at bålet ikke genantænder.

Det er også en god idé at have en spand vand (En sodavand kan også bruges, koldt eller varmt er også lige meget) i nærheden, når I tænder bål, så I altid kan slukke ilden, hvis den løber ud af kontrol.

KLASSEN VÆLGER B) - JORD:

MARTHA: Okay jord?

wrong answer lyd

Vi klipper over til THOMAS.

THOMAS: Ja, jord er ikke den rigtige løsning.

THOMAS hælder jord over sit bål (og bruger termisk kamera, for at måle temperaturen)

THOMAS: Jorden her bliver varmt, og det er ikke nok bare at sparke jord eller sand på et bål. Det kvæler ilden, men det holder samtidig på varmen fra gløderne. Det gør, at bålet kan genantænde, og nogen kan komme til skade eller brænde sig, hvis de ikke ved, at du har begravet et bål lige dér. Så selvom

	<p>det fjerner ilten, som ild skal bruge for at brænde (ligesom jeg forklarede med brandtrekanten) så holder sandet også på bålet's varme. Der er altså stadig brandbart materiale og varme tilstedet, som er de to andre ting fra brandtrekanten. Gå tilbage og prøv at slukke bålet med vand i stedet.</p>
--	--